

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Άννα Φραγκουδάκη-Θάλεια Δραγώνα
(επιμέλεια)

«ΤΙ ΕΙΝ' Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ;»

Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση

ISBN: 960-221-127-X, σελ. 539, σχ.21x14,
α' έκδοση 1997,
τιμή 22,00€ (χωρίς ΦΠΑ)

Κείμενα: Έφη Αβδελά, Νέλλη Ασκούνη, Λίνα Βεντούρα, Θάλεια Δραγώνα, Χρύση Ιγγλέση, Γεράσιμος Κουζέλης και Άννα Φραγκουδάκη

Σύμφωνα με τα αναλυτικά προγράμματα, το σχολείο πρέπει να καλλιεργεί «το γνήσιο πατριωτικό φρόνημα». Μελετώντας τα σχολικά εγχειρίδια και τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών, οι συγγραφείς αυτού του βιβλίου διαπιστώνουν ότι το σχολείο περιγράφει το ελληνικό έθνος με τα ερμηνευτικά εργαλεία και τις αντιφάσεις του εθνικιστικού λόγου του 19^{ου} αιώνα. Η αρχαιότητα χρησιμοποιείται σαν πρότυπο υπερϊστορικό, με αποτέλεσμα να «αποδεικνύει» την αναξιοσύνη της ελληνικής κοινωνίας και του πολιτισμού της. Το έθνος περιγράφεται ως οντότητα υπερχρονική και στατική, με αποτέλεσμα να ναρκοθετείται η έννοια της εξέλιξης και να καλλιεργείται αντίθετα με τις αξίες της εποχής μιας εθνοκεντρισμός και ξενοφοβία.

Το σημαντικότερο συμπέρασμα των ερευνών που περιλαμβάνονται σε αυτό το βιβλίο είναι ότι η εθνική ταυτότητα που καλλιεργεί ο εκπαιδευτικός θεσμός σήμερα είναι εύθραυστη και αντιφατική, «ανάδελφη» και υποτιμημένη, απειλημένη από παντού και σε διαδικασία παρακμής.

Το βιβλίο αυτό προτείνεται σε όλους/ες και ιδίως τους/τις εκπαιδευτικούς ως αντικείμενο διαλόγου γύρω από τις αλλαγές που χρειάζονται στο εκπαιδευτικό

σύστημα, με στόχο η καλλιέργεια της εθνικής αυτογνωσίας στις νέες γενιές να οδηγεί σε μια εθνική ταυτότητα αρκετά ανθεκτική, ώστε να μη φοβούνται την αλλοίωση ή παρακμή της από τη συνεργασία των λαών και την αλληλεπίδραση των πολιτισμών, και αρκετά ανεκτική, ώστε να μην την υπερασπίζονται αμυντικά απορρίπτοντας τις ετερότητες, τις διαφορές και τους «άλλους».

***

Το βιβλίο αυτό, στο οποίο συμμετέχουν κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι και ιστορικοί από τα πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Θράκης, περιέχει δεδομένα και αναλύσεις από δύο συλλογικές έρευνες: μια ανάλυση δείγματος σχολικών εγχειριδίων ιστορίας, γεωγραφίας και γλώσσας και μια έρευνα σε αντιπροσωπευτικό δείγμα εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με αντικείμενο την εικόνα και την αξιολόγηση του ελληνικού έθνους και των άλλων εθνών.

Τα αποτελέσματα των ερευνών δείχνουν ότι τα σχολικά βιβλία περιγράφουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των Ελλήνων ίδια και αναλλοίωτα από την αρχαιότητα και αυτή η κατάργηση του ιστορικού χρόνου οδηγεί σε ταύτιση της αλλαγής και της εξέλιξης με την αλλοίωση και την παρακμή. Προβάλλουν την αρχαιότητα ως κυρίαρχη αξία και συστατικό της υπεροχής του ελληνικού έθνους, ενώ παράλληλα παρουσιάζουν το κοινωνικό και πολιτισμικό παρόν αρνητικά. Συγχρόνως παρουσιάζουν έμμεσα ή άμεσα αρνητικά όλα τα άλλα έθνη. Η αξιολόγηση του ελληνικού έθνους στηρίζεται λοιπόν στη ρομαντική αντίληψη και η αξιολόγηση των άλλων εθνών στην ευρωκεντρική επιστημονική παράδοση του 19^{ου} αιώνα. Αποτέλεσμα των δύο είναι ότι ο «ελληνισμός» παρουσιάζεται να έχει πολιτισμική υπεροχή σε σχέση με άλλα έθνη, με την αιτιολογία ότι διατήρησε αναλλοίωτα τα πολιτισμικά του χαρακτηριστικά από την αρχαιότητα, χωρίς ποτέ να έχει δεχθεί επιδράσεις από κανέναν άλλον πολιτισμό. Η αντίληψη αυτή διαμορφώνει μια αμυντική διάσταση της εθνικής ταυτότητας, με αποτέλεσμα η εξιδανίκευση του παρελθόντος να συνδυάζεται με αμηχανία απέναντι στο παρόν και φόβο για το μέλλον.